

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

POLICIJSKA POSTAJA BREŽICE

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** policijska postaja (v nadaljevanju: PP)
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** osebe v policijskem pridržanju¹
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** (še vedno) pet prostorov za pridržanje² - prostora, označena s številko '1' in '2' se uporabljata za krajša pridržanja (do 12 ur), prostori številke '3', '4' in '5' pa za daljša pridržanja (do 48 ur); prostori številke 1 do 4 so primerni za pridržanje do dveh oseb, prostor številka '5' pa za pridržanje ene osebe.³ V času našega obiska je bila v PP ena pridržana ena oseba⁴ (PP je le izvrševala pridržanje za Sektor kriminalistične policije).

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen** 22. 5. 2013⁵.
- ▶ **Skupina za obisk:** en predstavnik Varuha (specialist kriminalističnega preiskovanja) in ena predstavnica pogodbenih nevladnih organizacij (Inštitut Primus).

¹ V času od 1. 1. 2013 do dneva našega tokratnega obiska so policisti te PP odredili 41 pridržanj.

² Ti prostori so v pritličju zgradbe PP. Dostop do njih je mogoč mimo dežurnega policista ali pa z dvorišča PP neposredno z intervencijskim vozilom, pri čemer je notranja garaža video nadzorovana. Vsi prostori so bili opremljeni z ustrezno opremo (WC, ležalne blazine, posteljina, odeje, copati).

³ Dostop do prostorov za pridržanje, ki sta v pritličju PP, je mogoč neposredno skozi glavni vhod. Oba prostora sta bila opremljena z vso potrebno opremo z izjemo tekoče vode (umivalnika). Čisti ju postajna čistilka in sta bila ob obisku urejena, čista in ustrezno prezračena.

⁴ Z njo smo opravili pogovor, pri čemer ta glede namestitve in odnosa policistov, niti kriminalistov, ki so jo imeli v obravnavi, ni imela pripomb.

⁵ Prejšnji obisk te policijske postaje je bil opravljen 10. marca 2009.

► **Vsebina obiska:** razgovor z dežurnim policistom, pomočnikoma komandirja in komandirjem, ogled prostorov za pridržanje, preveritev uresničitve naših predlogov v zvezi s prejšnjim obiskom DPM⁶, pregled dokumentacije nekaj naključno izbranih primerov pridržanja.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo posredovano Ministrstvu za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) 7. 6. 2013 (poslano tudi komandirju PP v vednost), skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 30. 7. 2013, torej 53. dan po odpremi.

⁶ Takrat smo predlagali namestitev mize v sobo za odvetnike in namestitev nabiralnika na PP za vlaganje anonimnih pritožb oziroma pohval.

► DPM je posebej pohvalil

- način shranjevanja zaseženih predmetov⁷ in
- da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se v sobo za razgovore z odvetnikom namesti tudi miza.⁸

⁷ V prostoru za sprejem pridržanih oseb je bila omara z manjšimi predali za shranjevanje začasno zaseženih predmetov, predali pa so bili označeni glede na številke prostorov za pridržanje.

⁸ V njej je bila sicer le večja klop, telefon (omogočena neposredna zunanja linija) ter tri brošure MNZ o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost. Sogovornik pa je pojasnil, da si mizo iz tega prostora (ko ta ni v uporabi) večkrat izposodijo, ko pridejo na PP otroci iz šole (bili so tudi ob našem obisku), da jim na njej predstavijo opremo. Ob tem je tudi zagotovil, da se po uporabi mizo vrne v ta prostor.

DPM: predlagamo, da se stene prostorih številka '1' in '2' prepleska.⁹

MNZ: na PP bodo prepleskali navedena prostora za pridržanje.

DPM: predlagamo, da se v prostoru številka '1' ustrezno označi, da je prostor video nadzorovan in se s tem zagotovi spoštovanje drugega odstavka 74. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1).¹⁰

MNZ: v prostoru je bila takoj nameščena manjkajoča na lepka, da je prostor video nadzorovan.

DPM: priporočamo, da se plakat s pravicami pridržane osebe na hodniku pred prostori za pridržanje zamenja z novim oziroma da se redno preverja, ali so plakati celi.¹¹

MNZ: deloma strgan plakat s pravicami pridržane osebe v italijanskem jeziku bo zamenjan.

DPM: pripominjamo, da so stene prostora za sprejem pridržanih oseb umazane, zato predlagamo, da ga prepleska.

MNZ: na PP bodo prepleskali prostor za sprejem pridržanih oseb.

DPM: štejemo, da gre za pomanjkljivost, da prostor za sprejem pridržanih oseb ni video nadzorovan in nima govorne naprave, saj morebitnih navedb pridržanih ali zadržanih oseb o neprimernem ravnanju uradnih oseb z njimi na ta način ni mogoče preveriti. Predlagamo, da se to odpravi.¹²

MNZ: zadeva je bila evidentirana in bo realizirana, v kolikor bo obstoječi video nadzorni sistem omogočal širitev oziroma nadgradnjo sistema v okviru investicijskega vzdrževanja prostorov Policije in razpoložljivih finančnih sredstev.

DPM: predlagamo, da se izdela nov seznam odvetnikov, ki bo vseboval tudi datum, ko je bil natisnjen in da se ta sproti ažurira.¹³

MNZ: izdelan je bil nov seznam odvetnikov, na katerem je razviden datum izpisa.

DPM: predlagamo, da PP na sprehajališče¹⁴ namesti pepelnik.¹⁵

MNZ: na PP bodo zagotovili pepelnik v sprehajališču.

⁹ Ob tokratnem obisku so bili prostori, ki jih čisti postajna čistilka, ustrezno prezračeni in čisti, le v omenjenih dveh prostorih so bile stene nekoliko umazane. Prostori za pridržanje so imeli sicer dobro dnevno svetlobo, z izjemo prostora številka '1', kjer je bila ta nekoliko slabša.

¹⁰ Vsi prostori so bili video nadzorovani in so imeli govorno napravo. Prostor številka '1' v času našega obiska ni bil označen, da je prostor video nadzorovan (ni bilo nalepke o tem), imel pa je ustrezno označeno govorno napravo. Vsi ostali prostori za pridržanje so imeli video nadzor in govorno napravo ustrezno označeno (nalepki).

¹¹ V vseh prostorih za pridržanje so bili nameščeni plakati MNZ s pravicami pridržane osebe v več jezikih in brošura MNZ o pravicah pridržane osebe. Plakat s pravicami pridržane osebe, ki je bil nameščen na hodniku pred prostori za pridržanje, je bil deloma strgan (del v italijanskem jeziku).

¹² Pri tem smo tudi še posebej izpostavili, da je tudi Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (v nadaljevanju: CPT) ob obiskih v Sloveniji že pozval, da se sprejmejo ukrepi, s katerimi se bo zagotovilo, da se bo elektronska oprema za beleženje policijskih postopkov redno uporabljala. Kot je opozoril CPT, elektronsko snemaje (avdio in/ali video) policijskih razgovorov namreč predstavlja pomembno dodatno varovalko zoper grdo ravnanje s pridržanimi osebami, ki lahko zagotovi popoln in avtentičen zapis postopka razgovora in s tem močno olajša preiskavo kakršnihkoli trditvev o grobem ravnanju. To je zato v interesu tako oseb, s katerimi naj bi policija grdo ravnala, kot tudi policistov, če so soočeni z neutemeljenimi trditvami, da so bili vpleteni v grdo ravnanje. Elektronsko beleženje policijskih razgovorov prav tako zmanjšuje možnost, da bi pridržane osebe kasneje lažno zanikale, da so podale kakršnekoli izjave.

¹³ V sobi za razgovore z odvetnikom smo opazili tudi natisnjen seznam odvetnikov, ki pa je bil brez datuma izpisa.

DPM: predlagamo, da se pouči možnosti o namestitvi video nadzornega sistema tudi v prostor za obravnavo tujcev.¹⁶

DPM: ponovno predlagamo, da PP v svoje prostore namesti tudi nabiralnik, saj s tem omogoči vlaganje anonimnih pritožb/pohval, prav tako se tega lahko poslužujejo tujci, ki sicer niso seznanjeni s slovenskimi predpisi o možnostih pritožb zoper delo uradnih oseb (ob predpostavki, da je nabiralnik tudi ustrezno označen v tujem jeziku).¹⁷

DPM: menimo, da zapis v rubriki o jeziku, v katerem je bila oseba seznanjena s pravicami, da »v jeziku, ki ga razume«, ni primeren in predlagamo, da se v prihodnje napiše točno, v katerem jeziku je oseba bila o tem seznanjena.¹⁸

DPM: menimo, da je takšna praksa, ko je policist v sklepu o pridržanju v rubrikah o obveščanju svojcev obkrožil, da pridržana oseba ni zahtevala, da se te osebe obvešča, hkrati pa sta bila v rubriki zabeležena datum in ura (očitno čas, ko je bila oseba s to pravico seznanjena), neprimerna¹⁹ in predlagamo, da v primeru, če pridržana oseba ne zahteva obveščanja svojcev, odvetnika oziroma delodajalca, diplomatsko konzularnega predstavništva, da se teh podatkov ne

MNZ: zadeva je bila evidentirana in bo realizirana, v kolikor bo obstoječi video nadzorni sistem omogočal širitev oziroma nadgradnjo sistema v okviru investicijskega vzdrževanja prostorov Policije in razpoložljivih finančnih sredstev.

MNZ: v predprostoru dežurnega policista je v skladu z vašim predlogom nameščen nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval državljanov.

MNZ: soglašamo z vašo ugotovitvijo, da mora biti v dokumentaciji o pridržanju jasno razvidno v katerem jeziku je bila pridržana oseba seznanjena s svojimi pravicami. Na to pomanjkljivost so bili policisti opozorjeni, ugotovljene nepravilnosti pa bodo obravnavane v okviru usposabljanj v policijskih enotah.

¹⁴ Sprehajališče je delno pokrito, v velikosti približno 3x6 metrov. Je video nadzorovano, kar je bilo tudi ustrezno označeno. Sam prostor za sprehajanje je bil očiščen.

¹⁵ Glede na pojasnilo sogovornika, da se pridržanim osebam na sprehajališču omogoči, da pokadijo cigareto, pa smo pogrešali pepelnik.

¹⁶ PP razpolaga tudi s prostorom za sprejem tujcev ter prostorom za obravnavo tujcev. V prostoru za sprejem tujcev je bilo šest klopi, dve mizi, en stol, dve odeji in dva toaletna prostora (ločena za moške in ženske), plakat MNZ s pravicami pridržane osebe v več jezikih, dve brošuri MNZ o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost in brošura Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacija - PIC-a glede azilnega postopka v romunskem jeziku. Prostor za sprejem tujcev je video nadzorovan in ima govorno napravo, kar je bilo ustrezno označeno (z nalepko). Prostor za obravnavo tujcev je poleg prostora za sprejem tujcev. V njem so bili v času obiska štirje stoli, telefon, miza, plakat MNZ s pravicami pridržane osebe v več jezikih, najnovejše brošure že omenjene nevladne organizacije o azilnem postopku v devetih jezikih. Tudi do tega prostora je mogoč dostop s parkirišča.

¹⁷ Ugotovili smo, da z nabiralnikom, ki bi omogočal podajo anonimnih pritožb in pohval, PP še vedno ne razpolaga. Ob vходу v PP smo sicer našli knjigo pohval in pritožb.

¹⁸ Tak zapis smo našli v dokumentaciji enega izmed naključno izbranih primerov pridržanja.

¹⁹ S takšnim beleženjem se namreč lahko pojavi dvom, da je pridržana oseba kljub temu zahtevala obveščanje navedenih.

izpisuje.

DPM: predlagamo, da se v primeru, ko ima oseba vidne poškodbe oziroma so poškodbe nastale z uporabo prisilnih sredstev takšno osebo odpelje na pregled k zdravniku.²⁰

DPM: opozarjamo, da morajo biti policisti pri izpolnjevanju obrazcev natančni, predvsem pa morajo spoštovati zakonsko predpisana določila v katerem času mora biti določeni dokument pridržani osebi proti njenem podpisu tudi vročen. Predlagamo, da se policiste opozori na dosledno spoštovanje zakonskih rokov vročitve predpisanih obrazcev pridržanim osebam.²¹

DPM: predlagamo, da se policiste opozori, da v primeru popraviljanja že izpisanih podatkov, to evidentirajo tako, da se ob popravku popišejo, ter da je predhodni podatek viden.²²

MNZ: policist je ustrezno zabeležil ugotovljene poškodbe pridržane osebe v uradnem zaznamku. V opisanem primeru namreč niso obstajale okoliščine, ki bi kazale na potrebo po takojšnji zdravniški pomoči, prav tako pa tega tudi ni zahtevala pridržana oseba.

MNZ: vodstvo policijske enote odgovornega policista in vse ostale policiste opozorilo na dosledno spoštovanje rokov vročanja predpisanih listin pridržanim osebam.

MNZ: strinjamo se z vašo ugotovitvijo glede popravka o zaključku pridržanja. Vodstvo policijske enote je policista, ki je opravil neustrezen popravek, kakor tudi ostale policiste opozorilo na ustrezno označevanje popravkov v primerih, ko do takšnih primerov pride.

²⁰ Pri pregledu pridržanja za eno izmed oseb (27. 1. 2013, med 3.15 in 14.00 uro na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških), so bile v uradnem zaznamku zabeležene površinske odrgnine po zunanji strani obraza in vidni zunanji znaki uporabe lisic, pri čemer oseba ni bila pregledana pri zdravniku.

²¹ Ob pregledu sklepa o pridržanju za osebo, omenjeno v gornji opombi, je bilo tudi ugotovljeno, da je bil ta pridržani osebi vročen 27. 1. 2013 ob 7.15 uri, torej eno uro prepozno.

²² Pri pregledu pridržanja za eno izmed oseb (14. do 15. 3. 2013 med 11.45 in 18.00 uro, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku (ZKP), je bilo ugotovljeno, da je bil narejen popravek v rubriki o zaključku pridržanja, pri čemer pa popravek ni bil ustrezno označen s podpisom policista, ki je ta popravek naredil, niti predhodni podatek ni bil viden.